

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (insetate) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 15. decembra 1893.

Politiški oddelek.

Strašenje z nemškopoljsko zvezo.

V zadnji naši številki smo objavili izjavo slovenskih poslancev ostalih v Hohenwartovem klubu. V tej izjavi pravijo, da izstopijo iz tega kluba, ako vlada ne izpolni nekaterih slovenskih teženj. Natančneje se tiste težnje v dotični izjavi ne navajajo, iz nje niti ne izvemo, so li tisti poslanci stavili vladi kake določne zahteve in so le v obče kaj zahtevali za Slovence od vlade. Vsekako smo pa bili prepričani, da gospodje poslanci imajo trdno voljo izstopiti iz kluba, ako vlada ničesa ne stori.

Močno smo se začudili, ko je predzadnja „Südsteirische Post“ prinesla članek, v katerem naravnost trdi, da slovenski konservativni poslanci niso ostali v Hohenwartovem klubu zaradi tega, ker se nadejajo, da bi od vlade kaj dosegli, temveč samo zaradi tega, da preprečijo nemškoliberalnopoljsko zvezo. Še v nekako posebno zaslugo se gospodoma Klunu in Vošnjaku pripisuje njiju postopanje, da sta pripravljena vlado podpirati, ne da bi za to od vlade kaj zahtevala. Nesebičnost je pač lepa stvar, ali le tedaj, kadar se tiče koga samega ali na interese narodove biti nesebičen, je pa pač po našem mnenji neodpustljivo, naj južnoštajarski list zavija kakor koli hoče.

„Südsteirische Post“ ima zveze s poslanci in torej ni čuda, če je vsakdo mislil, da je od njih naravnost dobila kak miglje, kako naj piše in tako pripravlja javno mnenje na to, da slovenski poslanci ostanejo v Hohenwartovem klubu, ako tudi ničesa ne dosežejo. V poslednji številki sicer stvar nekoliko oblažuje in trdi, da ni od nikoder dobila kakega migljeja. Nam se pač čudno zdi, da je tako odločno pisala, če ni imela zares nobenih podatkov od poslancev samih. Kako je pač mogla kaj takega kar trditi, ko izjava poslancev samih, ki pač temu listu ni mogla ostati neznana, baš nasprotno trdi. Vedeti je morala, da poslance pred svetom postavi v kaj slabo luč.

Če je to res, kar „Südsteirische Post“ trdi, potem

so pač tisti poslanci le slepili narod z izjavo. Pomenljivo je pa, da ta južnoštajarski list v poslednji številki svojih trditev ne prekliča, temveč se pritožuje, da ga niso prav razumeli, in da nikakor ni mislil, da slovenski poslanci v Hohenwartovem klubu popuste vse svoje prizadevanje, da bi za Slovence kaj dosegli. Priporoča le, da naj se vsaj konservativni slovenski listi ne prenačijo, ker je pred vsem potreba ohraniti mirno kri. Sedaj pa ne gre za to, ali si slovenski poslanci v Hohenwartovem klubu še prizadevajo, kaj za Slovence doseči ali ne, temveč le za to, ali možje mislijo držati dano besedo v svoji izjavi, če ničesar ne dosežejo od vlade, ali pa klubu obrnejo hrbet. S tem se pa „Südsteirische Post“ ne bavi, da si je to jedro vsega vprašanja in so vse drugo le postranske stvari. To storiti, je „Südsteir. Post“ dolžna poslancem samim, ker je indirektno bila vendar izrazila, da to ni resno, kar pravijo v svoji izjavi. Dolžni so pa tudi poslanci sami svoji časti, pa tudi svojim volilcem stvar pojasniti. S takim postopanjem pa je južnoštajarski list otežil delovanje poslancem, ako zares že nimajo kacic določnih poročil, da bode njih prizadevanje brezvspešno. Dokler ni „Südsteirische Post“ tega pisala, je pač vlada morala misliti, da gospodje poslanci nepremakljivo stojijo na svojih terjatvah, da če se jim ne izpolnijo, izstopijo iz kluba, naj se tudi potem razruši. Sedaj se bode pa pač vlada mislila, da pretenja slovenskih poslancev ni zmatrati za resno in zatorej tudi jim ni treba ničesa dovoliti, ker v klubu ostanejo tako ali tako, čemu bi torej z oziranjem na Slovence dražili liberalne in nemškonarodne Nemce. Prevelike odločnosti vlada pač že poprej od slovenskih konservativnih poslancev ni pričakovala, sedaj jo bode še manj.

Kakor nekateri drugi vladi prijazni listi, tako tudi „Südsteirische Post“ straši Slovence in konservativce z nemškoliberalnopoljsko zvezo, ako se razruši Hohenwartov klub. Nam se pač dozdeva, da je to strašenje odveč, ker taka zveza je že sedaj gotova. Nemški nacionalci jej sicer še niso pristopili ali vlada jih danes ali pa jutri pritegne, če ji bodo potrebni proti Slovanom.

Hohenwartov klub jej ne more delati najmanjših

ovir v tej stvari. Zahteve Slovencev so pač tako neznatne, da jih vlada lahko izpolni, ako jej je na Hohenwartovem klubu kaj ležeče. Če pa vladi na tem klubu nič ležeče ni, potem se pa nanj nič ozirala ne bode in ne bode mogel najmanj vplivati na vladno politiko. Poljakom pa tudi najbrž na Hohenwartovem klubu ni dosti ležeče. Če pa jim je ležeče, bodeta pa Poljaka, ki sta v ministerstvu, že skrbela, da vlada izpolni želje slovenskih poslancev, ker je od njih odvisen obstanek kluba, kar konservativni pa tudi liberalni listi priznavajo. Konservativni klub je že za liberalce in Poljake naredil svojo dolžnost, ko je Taaffejevo volilno reformo pokopal, sedaj ga pa ne potrebujejo. Če se ne razbije, ga bodo pa po sili odrinili, da naredijo tako prostor za nemške nacijonalce, če poslednji baš drugače ne podpirajo vlade.

Mi bi sami bili zoper razrušenje kluba, ko bi klub imel zares še kako moč, kako svobodno odločilno besedo, pred vsem, ko bi bilo od njega pričakovati, da proti Windischgrätzu nastopi z isto odločnostjo, ko bode šlo za Slovane, kakor je proti Taaffeju, ko je glede spremembe volilne reforme šlo zoper Slovane, da je klub tak, da je od njega pričakovati, da ob odločilnem trenutju kakor jeden mož pojde v opozicijo, da prepreči kake nam škodljive vladne nakane. Klub pa nima tega svojstva, ker mnogi njegovi člani zmatrajo za svojo glavno nalogo le podpirati vlado.

Da se sedaj kmalu klub razbije, bi še vladi napravil morda kake neprijetnosti, ker zveza z nemškimi nacijonalci še ni dovršena in bi morda le vlada zadela na kake težave. Če jo bode pa le podpiral, jej bode pa s tem le omogočil bolje utrditi svoje pozicije.

Politično težišče je sedaj v naši državi volilna reforma. In baš v tej stvari se je pa Hohenwartov klub bil postavil na nam škodljivo stališče, ker so nekateri njegovi poslanci le na to mislili, kake so razmere v njih okrajih, ne pa na občne razmere, ozirali se le na koristi nekaterih stanov, ne pa na koristi ljudstva sploh. Jednako škodljivo bode delovanje tega kluba v volilni reformi tudi v bodoče, ker bodo ravno tisti elementi, ki so pripomogli vreči Taaffeja zopet imeli prvo besedo.

Če se bi pa zdaj kmalu klub razbil, predno priprave za volilno reformo dosti ne napredujejo, bi pa le demokratični elementi raznih strank utegnili močno vplivati na preustroj državnozbornskega volilnega reda. Vlada se bode tembolj ozirala na te demokratične elemente, ako ne bode imela zanesljive opore v Hohenwartovem klubu za vse slučaje. Za Slovane pa more volilna reforma le na demokratični podlagi biti koristna.

Pred vsem je našim zastopnikom na Dunaji le gledati na to, da proti volilni reformi, kakeršne žele levičarji, pa tudi mnogi konservativci zbero vsaj tretjino zbornice. Tudi jim ni treba gledati, iz kacih elementov, da bode sestavljena ta tretjina, da bode le. Ko bode ta tretjina vkupe, potem se pa nam ni bati več nemškopoljske večine, ker ob volilni reformi se bode zrušila. Taka večina je pa vsekako mogoča, ako tudi mnogi

poslanci, ki sedaj sede v Hohenwartovem klubu, dobe proste roke.

Z razrušenjem Hohenwartovega kluba se nemškopoljska večina nikakor ne utrdi, temveč le omaje. S sedanjim vodstvom mnogi levičarji niso zadovoljni. Jedinimi so največ zaradi tega, da delajo nekako protivesju konservativcem. Ko tega ne bode več treba, pa bode mej njimi se pokazal razkol, posebno demokratični elementi bodo začeli odpovedovati svojo pomoč. Nemški nacijonalci bodo tudi pripomogli, da se bode to razrušenje hitreje vršilo. Posebno volilna reforma se potem ne bode dala izvršiti. Z levičarsko volilno reformo bode pa tudi pokopana nemškopoljska večina in nevarnost bode odstranjena.

Politični pregled.

Državni zbor je nekoliko razširil zavarovanje proti nezgodam. Zlasti bodo morali biti zavarovani službujoči pri železnicah. Nova poslava bo zaradi tega v korist službujočim, ker bodo lažje dobili kako odškodnino, če se poškodujejo, nego se jo dosedaj. Dosedaj je to bilo združeno z velikimi težavami, kajti če se je le nekoliko moglo dokazati, da je ponesrečenec sam kriv svoje nesreče, pa se mu ni nič dalo. To je že bilo običajno, da so krivdo izvažali na ponesrečenca. Po novi postavi bo to nekoliko drugače. — Zbor je pa dovolil tudi grajenje več železnic. Posebno se je mnogo govorilo o grajenju valsuganske železnice na Tirolskem. Tej železnici ugovarjali so nekateri poslanci, ker bodo na škodo Trstu, Benetkam pa v prid. Minister je pri tem tolažil tržaške poslance, da se zgradi nova železnica, ki bode Trst vezala z notranjimi deželami, ki bode v državnih rokah, da se bode vedno lahko oziralo na interese tega primorskega mesta. — V torek se je pa v zbornici poslancev začelo posvetovanje o izjemnem stanju na Češkem. Poročevalec manjšine je v dolgem govoru dokazoval, da je izjemno stanje neopravičeno, ker se bi bilo izhajalo tudi z navadnimi zakoni. Konec tega tedna se pa dovoli še vladi začasno pobirati davke, ker državni proračun ni rešen.

Deželni zbori so sklicani. Dolenjeavstrijski, štajarski, moravski in goriški se snidejo dne 19. t. m., kranjski in sleški dne 28. t. m., isterski in tržaški dne 3. januarja, dalmatinski, gališki, solnograški, koroški, bukovinski in predarelski pa dne 10. januarja, zborovali bodo nekateri deželni zbori do srede februarja, še le koncu februarja se zopet snide državni zbor.

Slovanska koalicija. — Poljaki na vso moč odganjajo Rusine, da se ne pridružijo slovanski koaliciji in se baš sedaj pogajajo z njimi. Kakor se govori, da poljski trud ne bode zastonj. Rusini baje niso popolnoma zadovoljni z mladočeškimi vodstvom in upajo več doseči, ako ostanejo v tesni zvezi s Poljaki. Dalmatinski poslanec Klaić si baje prizadeva slovansko koalicijo pregovoriti k zmernemu postopanju, da se omogoči, s časom Poljakom pristop. Misel je jako dobra, ali le to se bojimo, da bodo Mladočehi jo spridili s svojim pretiranim rusofilstvom, in ker bodo vsekako hoteli biti vodje. Mladočeškemu vodstvu se pa Poljaki ne bodo marali podvreči.

Nemškonarodni poslanci sedaj cincajo in ne vedo, kaj bi storili. Vladi se nečejo pridružiti, v opoziciji pa tudi ne marajo biti. Čakajo menda tega, da nemški konservativci obrnejo vladi hrbet, potem se pa bodo oni koaliciji pridružili, ko bodo potrebnejši postali. Nam se pač dozdeva, da bodo še dolgo čakali. Nemški konservativci, kolikor jih je sedaj v Hohenwartovem klubu, se preveč v narodnem pa tudi v gospodarskem oziru strinjajo z liberalci, da bi jih sedaj popustili.